

The effect of the use of knowledge maps on Students' level of learning and retention in second language vocabulary learning

İkinci dil kelime öğrenmede bilgi haritaları kullanımının öğrencilerin öğrenme ve hatırlama düzeyine etkisi¹

Güldehan Neşe Göral²
İzzet Görgeç³

Abstract

The present study aims to investigate the effects of the use of knowledge maps on student's level of learning and retention in second language vocabulary. Even if it is clear how important to learn vocabulary in foreign language, for many years this issue has almost never been addressed in-service programs related to this area. While the importance is given to teaching grammar, learning the words that make up the actual basic structure of the language with traditional teaching methods is thought to be sufficient. However, vocabulary learning strategies that go beyond memorization are thought both to facilitate vocabulary acquisition and to improve memory by adapting contents suitable for students. The effects of the use of knowledge maps which is thought to serve this purpose as a different teaching technique especially in vocabulary teaching are investigated and according to the obtained results, various suggestions were made to foreign language teachers. Participants consist 52 7th grade students in Primary School. In this study, vocabulary test (pre-test) was administered to experimental and control groups as a means of

Özet

Bu çalışmanın amacı ikinci dil kelime öğrenme sürecinde bilgi haritalarının kullanımının öğrencilerin öğrenme ve hatırlama düzeyine etkisini araştırmaktır. Yabancı dilde kelime öğrenmenin ne kadar önemli olduğu açıksa da uzun yıllardır bu alanla alakalı hizmet içi programlarında bu konuya yeterince değinilmemektedir. Ağırlık dilbilgisi öğretime verilirken, dilin asıl temel yapısını oluşturan kelimelerin klasik öğretim yöntemleriyle öğrenilmesinin yeterli olacağı düşünülmüştür. Fakat ezberciliğin ötesine geçen kelime öğrenme stratejilerinin hem kelime kazanımını kolaylaştırması hem de içeriği öğrenciye uygun hale getirerek hafızayı geliştirmesi beklenmektedir. Bu amaca hizmet edeceği düşünülen, özellikle kelime öğretiminde farklı bir öğretim tekniği olarak bilgi haritalarının kullanımının etkisi araştırılmış ve elde edilecek sonuçlara göre de yabancı dil öğretmenlerine çeşitli önerilerde bulunulmuştur. Katılımcılar, İlköğretim Okulu'nda okumakta olan toplamda 52 sekizinci sınıf öğrencisidir. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak, deney ve kontrol gruplarına, araştırmada kullanılacak kelime bilgilerine ilişkin

¹ Bu çalışma İzzet Görgeç danışmanlığında Güldehan Neşe Çelebi tarafından yapılan, "İkinci dil kelime öğrenmede bilgi haritalarının kullanımının öğrencilerin öğrenme ve hatırlama düzeyine etkisi" başlıklı yüksek lisans tezinden özetlenerek uyarlanmıştır.

² Okutman, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, nesecelebi@hotmail.com

³ Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı, igorgen@mu.edu.tr

data collection tool to determine their balances related to word knowledge. In the study, word instruction was performed by using knowledge maps in the experimental group and listing technique in control group. At the end of the experimental procedure, both groups were applied vocabulary test as post-test (the same as pre-test). After two weeks time, the same tests were applied as retention tests. According to the obtained results, there is a significant difference between the learning and retention levels of control and experimental groups using listing method and knowledge maps.

denkliklerini belirlemek amacıyla kelime testi (ön-test) uygulanmıştır. Araştırmada kelime öğretimi deney grubunda bilgi haritaları, kontrol grubunda ise listeleme tekniği kullanılarak yapılmıştır. Deneysel işlemin bitiminde her iki gruba da kelime testi son test olarak uygulanmıştır. 2 hafta sonra aynı test hatırlama testi olarak uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre listeleme yöntemini ve bilgi haritasını kullanan kontrol ve deney grubunun öğrenme ve hatırlama düzeyleri arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Keywords: Listing Technique; Knowledge Map; Second Language Vocabulary Teaching.

Anahtar Kelimeler: Listeleme Tekniği; Bilgi Haritası; İkinci Dil Kelime Öğretimi.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

1. Giriş

Kelimelerin yabancı dil öğreniminde önemli bir yeri vardır. Çünkü bir dildeki her bir birim kelimelerden oluşur. Yabancı bir dil öğrenen öğrenci ne kadar dilbilgisi bilirse bilsin, sesleri ne kadar düzgün telaffuz ederse etsin, kelimeler olmaksızın yabancı dilde iletişim kurmaktan söz edilemez (Genç, 2004: 117). İkinci dil öğrenme, insanların ana dilinden ayrı bir dili sınıf ortamında ya da dışında öğrenme yoludur (Ellis, 2001: 3). İkinci bir dil öğrenmenin tamamen bilinçli bir süreç olduğu söylenebilir. Kişi anadilini edinme sürecini geçirdikten sonra kendi dilinin gramer ve kelime yapısını öğrenmesi oldukça zordur. İkinci dil öğrenme sorununu aşabilmek için de çeşitli yöntem ve stratejilerle dil öğrenme sürecine devam edilmiştir. Altıkulaçoğlu'na (2010) göre, dili, doğru bir şekilde konuşabilme, yazabilme ve anlayabilme becerisi için, o dilin kelimelerinin etkili bir kullanıcısı olmak önemlidir. Bunun yanı sıra, yabancı dil derslerinde kelime öğretimine önem verilmesi gerektiği de düşünülmektedir.

İkinci dil ya da yabancı dil öğretiminde sözcük bilgisinin önemli rolü bu alanla alakalı kuramcılarının ve araştırmacılarının özellikle son zamanlarda ilgisini çekmiştir. Dolayısıyla çeşitli yaklaşım, teknik, egzersiz ve uygulama kelime öğretimi alanında uygulanmıştır (Hatch ve Brown, 1995). Kelime öğrenme stratejileri dil öğrenme stratejilerinin bir parçasıdır (Nation, 2001: 352).

O'Donnel (1994) bilgi haritalarını, bir yazıdaki değerli bilgilerin ve bu bilgiler arasındaki ilişkilerin şematik olarak gösterilme biçimi olarak tanımlamıştır. Harita dönüştürme tekniklerinden biri olan bilgiyi haritalandırmada, bilgiyi anlamak için metin iki boyutlu olarak yapılandırılmıştır (O'Donnel, 1994: 33). Bilgi haritasında, metnin içerisinde geçen bilgiler çerçeve-bağ-çerçeve (hücre-bağ-hücre) kümeleri olarak gösterilmektedir. Bilgi haritalarında, yazının ana fikriyle ilgili olan temel kavramlar, bu kavramlarla ilgili nitelikler, olgular ve örnekler gibi bilgiler "hücre" adı verilen farklı biçim ve boyutlardaki kutular içinde yerleştirilir. Hücreler arasındaki ilişkileri gösteren bağlar, bilgi haritalarının bir diğer boyutu olarak ifade edilir. Bağlar, hücreler arasında çizilen oklardır ve hücreler içerisinde bulunan temel kavram, alt kavramlar, örnekler ve kritik bilgiler arasındaki ilişkileri gösterirler. Bundan dolayı, öğrenciler, hücreler içerisindeki kavramlar, örnekler ve diğer bilgiler arasındaki ilişkilerin varlığını kolay bir şekilde görme fırsatı bulabilirler (Lambiotte ve Dansereau, 1992: 190; McGagg ve Dansereau, 1991: 317; Görge, 2001: 2).

Bilgi haritaları gibi ezberciliğin ötesine geçen öğrenme stratejilerinin, kelime kazanımını kolaylaştırması ve birçok içeriği öğrenciye uygun hale getirerek hafızayı güçlendirmesi beklenmektedir. Çünkü bilgi haritaları kelime çiftlerini çeviri ve kodlama derdi olmadan kavramsal ipuçlarıyla birleştirir ve anlamlı bir içerik sağlayarak kelime çalışma araçları olarak görev yapabilir. Görüntü ve görsel-uzamsal ipuçlarını eklemek yabancı dil kelimelerine oldukça basit bir olay gibi gözükse de yeni dildeki anlamsal içeriğin öğrenene nasıl daha anlaşılabilir hale getirileceği sorusunu getirmektedir. İlk olarak yeni öğrenen oldukça sınırlı ve kısıtlı yabancı dil kelime bilgisine az çok da gramer bilgisine sahiptir. Bu bilgi olmadan öğrenen yabancı dilde yeni kelime dağarcığı arasındaki anlamsal bağlantıları ifade etmekte ve anlamakta zorlanır. Bilgi haritalarının doğası gereği, temel yabancı dil kelimelerinin ve gramerinin eksikliğini gidererek görüntü, görsel uzamsal bilgi vererek içerik sağlamaya uygun hale getirilebileceği savunulmaktadır (Bahr ve Dansereau, 2004: 1).

2. Amaç

Bu çalışmada, kelime öğretimine yeni bir bakış açısı getiren bilgi haritalarının öğrencilerin kelime öğrenme ve hatırlama düzeyine etkileri üzerinde durulmuştur. Bu amaçla çalışmada şu iki soruya cevap aranmıştır: İkinci dil kelime öğrenmede bilgi haritalarının kullanımının öğrencilerin kelime öğrenme düzeyine etkisi nedir? İkinci dil kelime öğrenmede bilgi haritalarının kullanımının öğrencilerin kelime hatırlama düzeyine etkisi nedir? Elde edilen bulgular ışığında öğretmenlere çeşitli öneriler sunulurken etkili kelime öğretiminde farklı bir yol göstermek amaçlanmıştır.

3. Yöntem

Bilgi haritalarının öğrencilerin ikinci dil kelime öğrenme ve hatırlama düzeylerine etkisini ölçmeye yönelik bu çalışmada, deney ve kontrol gruplu ön test - son test deney modeli kullanılmıştır. Bu çalışmada birbirine denk gruplardan eş olasılıkla biri deney grubu ve diğeri kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Deney grubunda bilgi haritaları kullanılarak belli sayıda kelime çifti öğretilmiştir. Kontrol grubunda ise listeleme tekniğine uygun olarak aynı sayıda kelime çiftinin öğretimi yapılmıştır. Deney grubundaki öğrencilerin kullanılan bilgi haritası tekniği hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla anket uygulanmıştır.

Tablo 1: Deney Deseni

Gruplar	Ön Test	Denel İşlem	Son Test
G1 (Deney Grubu) 8/A	T1 (Kelime Testi)	Çift Dilli Bilgi Haritaları Yöntemi	T2 (Kelime Öğrenme Düzeyi Testi)
G2 (Kontrol Grubu) 8/B	T1 (Kelime Testi)	Listeleme Yöntemi	T2 (Kelime Öğrenme Düzeyi Testi)

Deney desenindeki ilk grup G1 (8/A), deney grubunu; ikinci grup G2 (8/B) ise kontrol grubunu göstermektedir. Yapılan çalışmada her iki gruba denel işlem yapılmadan önce “Şekil-Zemin” testi ve içerisinde belirli bağlamlarda hazırlanan Türkçe kelimelerin bulunduğu iki ayrı test ön test olarak uygulanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2011-2012 Eğitim-Öğretim yılında, Muğla ili Merkez ilçesinde Türdü 100. Yıl İlköğretim Okulu sekizinci sınıflar arasından seçilen iki şubeden deney grubunda 28 öğrenci ve kontrol grubunda 24 öğrenci olmak üzere toplam 52 öğrenci oluşturmaktadır.

Grupların Oluşturulması

Yapılan çalışmada görsel-uzamsal yetenek önemli rol oynayacağı için dört şubeye önce “Şekil-Zemin” testi verilmiştir. Dört ayrı 8. Sınıf öğrencilerinin uzay ilişkileri yetenek test puanları arasındaki farklılıkları bulmak için One-Way ANOVA, farklılığı yaratan grupların ortaya çıkarılabilmesi için de Tukey HSD testleri uygulanmıştır. P değerinin 0.05’ten küçük olduğu durumlarda gruplar arası fark anlamlı kabul edilmiştir.

Tablo 2: Sınıfların Şekil-Zemin Test puanları bakımından karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA tablosu

	Sınıflar	Art.Ort.±Std.Sp.	F	P
Şekil-Zemin Testi	8-A	16.42±6.49	7.708	0.000*
	8-B	17.41±4.61		
	8-C	24.77±7.23		
	8-D	18.91±8.16		

*p<0.05

Tablo 3.Şekil-Zemin Test puanlarına ilişkin Tukey HSD tablosu

Gruplar (I)	Sınıflar (J)	Fark (I-J)	P
A	B	-0.988±1.73	0.941
	C	-8.353±1.84	0.000*
	D	-2.481±1.89	0.559
B	A	0.988±1.73	0.941
	C	-7.365±1.89	0.001*
	D	-1.492±1.94	0.869
C	A	8.353±1.84	0.000*
	B	7.365±1.89	0.001*
	D	5.872±2.04	0.025*
D	A	2.481±1.89	0.559
	B	1.492±1.94	0.869
	C	-5.872±2.04	0.025*

Analiz sonucuna göre 8/A, 8/B ve 8/D sınıfları arasında uzay ilişkileri testi puanları bakımından anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu sonuca göre üç grup benzer uzay ilişkileri yetenek düzeyine sahiptirler denilebilir. Bu yüzden rastlantısal olarak üç gruptan biri deney biri kontrol grubu olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama

Şekil-Zemin yetenek testi: Araştırmada öğrencilerin görsel-uzamsal yetenek düzeyleri deney öncesi test edilmiştir. Bu amaçla 8-12. Sınıflardaki öğrencilerin temel bazı yeteneklerini ölçmek amacıyla Bennet, Seasore ve Wesman tarafından 1947 yılında geliştirilmiş olan farklı yetenek testi A formundan (Different Aptitude Battery) yararlanılmıştır. Görsel-uzamsal bir gösterim biçimi olan bilgi haritalarını kavrama becerisinin uzay ilişkileri yeteneğinden etkileneceği düşüncesiyle bu testin alt testi olan ve Remzi Öncül tarafından Türkçeye uyarlanan 40 maddelik “uzay ilişkileri” (space relations) testi uygulanmıştır. Bu alt test, görsel algılama gücünü ve çeşitli objelerle ilişkili olarak, değişen durumlara göre, meydana gelen görünümü tasarlama ve tasarım gücünü ölçmektedir (Özgüven,2004).

Kelime Testleri (KT): Bahr ve Dansereau (2001)'nin yaptığı çalışmalardan örnek alınarak iki ayrı kelime testi geliştirilmiştir. Bu KT “Hastalık” ve “Şüpheli” başlıklı iki bağlam çerçevesinde yapılandırılmış 14'er kelime çiftinden oluşturulmuştur. Ön-test olarak uygulanan kelime testlerinden, öğrencilerin bildiği kelimeler atılmış ve sonuçta 12'şer kelime çifti olarak yeniden düzenlenmiştir. KT deneysel işlem ve sonrasında son-test ve hatırlama testi olarak kullanılmıştır. KT deney grubuna bilgi haritası formatında, kontrol grubuna ise liste formatında hazırlanmıştır.

İkinci Dil Kelime Öğrenmede Çift Dilli Bilgi Haritaları Anketi: Öğrencilerin bilgi haritalarıyla ilgili görüşlerini ölçmek amaçlı, Bahr ve Dansereau (2001) tarafından hazırlanan makaleden çevrilen anket uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

1-Şekil – Zemin Testi Analizleri: Şekil–Zemin Testi uygulama sonunda analiz edilirken her madde için doğru cevaplar 1, yanlış cevaplar 0 olarak puanlanmıştır.

2- Kelime Öğrenme Düzeyi Testi: Son test analiz edilirken her doğru kelime için 1, her yanlış kelime için 0 puan verilmiştir. Kelimeler puanlanırken bir harf yanlışsa kadar kelimeler doğru kabul edilmiştir.

Araştırmada elde edilen tüm veriler SPSS programında kaydedilmiştir. Dört ayrı sınıf öğrencilerinin uzay ilişkileri yetenek test puanları arasındaki farklılıkları bulmak için One-Way ANOVA, farklılığı yaratan grupların ortaya çıkarılabilmesi için de Tukey HSD testleri uygulanmıştır. Bilgi haritasıyla öğretim yapılan grup ile listeye öğretim yapılan grubun öğrenme ve hatırlama düzeyleri açısından anlamlı fark olup olmadığı “t testi” ile analiz edilmiştir. P değerinin 0.05'ten küçük olduğu durumlarda gruplar arası fark anlamlı kabul edilmiştir.

4. Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4. “Hastalık” Kelime Grubu Öğrenme Düzeyi Testi Puanlarına İlişkin Grupların Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri ve T Testi Sonuçları

Gruplar	N	X	SS	t	p
G1 (deney) son test	28	6.14	2.91	2.515	0.015*
G2 (kontrol) son test	24	4.25	2.52		

“Hastalık” grubu kelimelerini bilgi haritası tekniğiyle çalışan deney grubu öğrencileri ile listeleme yöntemiyle çalışan kontrol grubu öğrencilerinin kelime öğrenme düzeyi ortalamaları arasında farklılık bulunmaktadır. Grupların kelime öğrenme düzeyleri arasında $p < 0.05$ düzeyinde deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuçlara göre bilgi haritaları ile çalışan deney grubu öğrencileri, listeleme yöntemi ile kelime çalışan kontrol grubu öğrencilerine göre daha fazla kelime öğrenmişlerdir.

Tablo 5. “Şüpheli” Kelime Grubu Öğrenme Düzeyi Testi Puanlarına İlişkin Grupların Ortalamaları, Standart Sapma Değerleri ve T Testi Sonuçları

Gruplar	N	X	SS	t	p
G1 son test	28	5.96	3.02	2.555	0.014*
G2 son test	24	4.00	2.52		

“Şüpheli” grubu kelimelerini bilgi haritası tekniğiyle çalışan deney grubu öğrencileri ile listeleme yöntemiyle çalışan kontrol grubu öğrencilerinin kelime öğrenme düzeyi ortalamaları arasında farklılık bulunmaktadır. Grupların kelime öğrenme düzeyleri arasında $p < 0.05$ düzeyinde deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuçlara göre bilgi haritaları ile çalışan

deney grubu öğrencileri, listeleme yöntemi ile kelime çalışan kontrol grubu öğrencilerine göre daha fazla kelime öğrenmişlerdir.

Tablo 6. “Hastalık” Kelime Grubu Hatırlama Düzeyi Puanlarına İlişkin Grupların Ortalamaları, Standart Sapma Değerleri ve T Testi Sonuçları

Gruplar	N	X	SS	t	p
G1 hatırlama	28	4.00	3.27	2.490	0.016*
G2 hatırlama	24	2.13	2.11		

“Hastalık” grubu kelimelerini bilgi haritası tekniğiyle çalışan deney grubu öğrencileri ile listeleme yöntemiyle çalışan kontrol grubu öğrencilerinin kelime hatırlama düzeyi ortalamaları arasında farklılık bulunmaktadır. Grupların kelime hatırlama düzeyleri arasında $p < 0.05$ düzeyinde deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuçlara göre bilgi haritaları ile çalışan deney grubu öğrencileri, listeleme yöntemi ile kelime çalışan kontrol grubu öğrencilerine göre daha fazla kelime hatırlamışlardır.

Tablo 7. “Şüpheli” Kelime Grubu Hatırlama Düzeyi Puanlarına İlişkin Grupların Ortalamaları Standart Sapma Değerleri ve T Testi Sonuçları

Gruplar	N	X	SS	t	p
G1 hatırlama	28	3.39	2.87	2.624	0.012*
G2 hatırlama	24	1.71	1.68		

“Hastalık” grubu kelimelerini bilgi haritası tekniğiyle çalışan deney grubu öğrencileri ile listeleme yöntemiyle çalışan kontrol grubu öğrencilerinin kelime hatırlama düzeyi ortalamaları arasında farklılık bulunmaktadır. Grupların kelime hatırlama düzeyleri arasında $p < 0.05$ düzeyinde deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuçlara göre bilgi haritaları ile çalışan deney grubu öğrencileri, listeleme yöntemi ile kelime çalışan kontrol grubu öğrencilerine göre daha fazla kelime hatırlamışlardır.

5. Tartışma

Araştırmada ortaya çıkan sonuçlardan da görüldüğü gibi bilgi haritaları ile çalışan deney grubu öğrencileri, listeleme yöntemi ile kelime çalışan kontrol grubu öğrencilerine göre her iki metin bağlamındaki kelime listelerinden daha fazla kelime öğrenmişlerdir. Bu sonuçlar şöyle yorumlanabilir: Öğrencilere verilen belirli bir bağlam çerçevesinde hazırlanmış her bir kelime listesinde 12’şer kelime olduğu düşünüldüğünde, bilgi haritası ile çalışan deney grubu bu listedeki kelimelerin yaklaşık olarak yarısını öğrenirken, listeleme yöntemi ile çalışan kontrol grubu kelimelerin yaklaşık olarak üçte birini öğrenmişlerdir. Bu sonuçlar göstermektedir ki kelimeler bilgi haritasında olduğu gibi bağlamsal ortamlarda öğrenildiğinde daha iyi öğrenilmektedir. Bilginin çok boyutlu ve görsel sunumu olan bilgi haritalarının, zihinsel süreçler sonucunda kelime öğrenmeye anlamlı bir etkisi olduğu listeleme tekniğini kullanan öğrenci grubuyla karşılaştırıldığında görülmektedir. Bunun nedeni öğrenenin yabancı dildeki bir kelimeyi bağlantılı görsel şekillerle daha iyi kodlaması olabilir.

Öğretmenlerin kelime öğretiminde başvurdukları yöntemlerin ve tekniklerin çeşitliliği, öğrencilerin kelime bilgilerinin artırılmasında oldukça önemli ve etkili bir değişken olarak karşımıza çıkmaktadır (Yağcı ve ark., 2012: 1). Alqahtani (2015: 21) kelime öğreniminin yabancı dil öğreniminde önemli bir rol oynadığını belirtmektedir. Bahr ve Dansereau (2001)’nin ikinci dil öğreniminde yaptığı çalışmalarda bilgi haritası ile öğretim yapılan grubun test sonuçları, listeden öğrenen grubun sonuçlarından daha yüksektir ve bu sonuç araştırma bulgularımız ile örtüşmektedir. Yapılan diğer araştırmalar da göstermektedir ki bilgi haritaları öğrenme sürecinin ilk aşamasında ikinci dil kelimeleri için sözcüksel ve kavramsal bağlantılar oluşturmaktadır (O’Donnell, Dansereau ve Hall, 2002; Bahr ve Dansereau, 2004; Bahr ve Dansereau, 2005).

Öğrencilerin bilgi haritalarıyla ilgili görüşlerini ölçmek için yapılan anket de göz önüne alındığında, öğrenciler büyük çoğunlukta kelime çiftlerinin birbiriyle olan alakasını bilgi haritası ile fark etmişlerdir. Başlangıçta, dili yeni öğrenmeye başlayan bir kişi kısıtlı bir ikinci dil kelime bilgisine sahiptir ve ikinci dildeki yeni kelimeler arasında bulunan sözcüksel ilişkileri kavramakta ve ifade etmekte sıkıntı yaşar. Bilgi haritaları araştırma bulgularında da görüldüğü üzere bir bağlam içerisindeki tüm kelimelere ihtiyaç duymadan, anahtar kelimelerle bağlamı sözcüksel olarak vererek kelime bilgisindeki eksikliği gidermeye yardımcı olur. Bilgi haritaları ile çalışan deney grubu öğrencileri, listeleme yöntemi ile kelime çalışan kontrol grubu öğrencilerine göre her iki metin bağlamındaki kelime listelerinden daha fazla kelime hatırlamışlardır. Bu sonuçlar şöyle yorumlanabilir: Öğrencilere hatırlama düzeylerini test etmek için verilen her bir kelime listesinden, bilgi haritası ile çalışan deney grubu ortalama olarak üçte birini hatırlarken, listeleme yöntemi ile çalışan kontrol grubu ortalama olarak altıda birini hatırlamışlardır. Geleneksel liste yöntemiyle aralarında anlam bağı kurulmadan listeler halinde yazılan kelimelerin aksine görsel uzamsal zekâyâ hitap eden bilgiyi anlamsal bir bütünlük içerisinde iki boyutlu ve grafiksel olarak düzenleyen bilgi haritaları öğrencilerin hatırlamasını kolaylaştırmıştır denilebilir.

Çünkü bilgi haritaları kelime çiftlerini çeviri ve kodlama derdi olmadan kavramsal ipuçlarıyla birleştirir ve anlamlı bir içerik sağlayarak kelime çalışma araçları olarak görev yapabilir. Ayrıca, eğer kavramsal bağlantılar yabancı dil kelimelerinin edinimi süresince oluşturulursa, sözcüksel ve kavramsal bilgiyi birleştiren bu çalışma materyalinin kodlama ve hatırlama için ipuçları sağladığı savunulabilir (Bahr ve Dansereau, 2005).

Bilginin hatırlanması büyük ölçüde nasıl kodlandığına bağlıdır. Listeleme yönteminde öğrenciler tekrar canlandırma stratejisini kullanarak bilgiyi depolarken, bilgi haritası tekniğinde ise örgütlenme stratejisini kullanarak bilgiyi depolamışlardır. Dolayısıyla görsel uzamsal olarak depolanan bilginin daha kolay hatırlanması sağlanmıştır. Bunun nedeni, yabancı dil ile ilgili bir kelimeyi bağlantılı görsel şekillerle zihinde daha iyi kodlaması olabilir. Pavio (1971)'ya göre yeni yabancı dil öğrenenler yabancı dil kelimeleriyle bağlantılı görsel şekilleri depolayabilmektedir çünkü çift dilli bilgi haritaları ile sağlanan ikili kodlama sayesinde öğrenen sadece kelimeleri ve anlamalarını değil aynı zamanda kelimenin sunulduğu formu da hatırlamaktadır (akt: Bahr ve Dansereau, 2005).

6. Sonuç

Kelime dağarcığındaki yetersizliğin, dil öğrenen bir kişinin karşılaştığı en büyük problemlerden biri olduğu düşünüldüğünde, etkili dil öğretimine giden yol bu yetersizliği telafi etmekten geçmektedir. Kelime öğretiminin öneminin günümüzde fark edilmesi ve klasik ezber yöntemlerinin yeterli olmadığı düşünülmesi, beraberinde kelime öğretimiyle ilgili çalışmaları getirmiştir. Okullarda, öğrenme araçlarının büyük çoğunluğunun dile dayalı olması ise kazandırılmak istenen hedeflerin sadece sözel anlatımlardan çıkarılarak görselleştirilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Bilgi haritaları da hücreler içine kelimelerle birlikte resim, işaret ve rakamların yerleştirildiği gösterimler olduğundan hedefleri kazandırmada etkili bir teknik olarak öğretimde kullanılmaktadır. Bilgi haritaları yeni bir teknik olarak deneyerek, bu araştırmanın öğretmenler ile dil eğitimcilerine kelime öğretiminde alternatif öğretim yolları sunması amaçlanmaktadır.

Sonuç olarak, araştırmada çift dilli bilgi haritalarını kelime öğrenme sürecinde kullanan öğrenciler ile bu süreçte listeleme yöntemini kullanan öğrencilerin kelime öğrenme ve hatırlama düzeyleri arasında bilgi haritası kullanan grubun lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu sonuçlardan hareketle, ikinci dil kelime öğrenmede bilgi haritaları kullanımının öğrencilerin öğrenme ve hatırlama düzeylerini olumlu yönde etkilediğini, ikinci dil eğitiminde kelime öğrenmede bilgi haritaları yönteminin kullanımının öğrencilere önemli katkılar sağlayacağını söyleyebiliriz.

7. Öneriler

Bu sonuçlar ışığında şu önerilerde bulunulabilir:

-Bilginin çok boyutlu ve görsel sunumu olan bilgi haritalarının öğrenme-öğretme sürecinde bilginin örgütlenmesini sağlamaya yardımcı olarak kullanılmasına önem verilebilir.

-Öğretmenlerin İngilizce derslerinde kelime öğretiminde geleneksel yöntemlerin yerine yenilikçi bir teknik olarak bilgi haritalarını kullanmaya yönlendirilebilir.

-Yapılan çalışmalar sonucunda bilgi haritalarından daha iyi bir verim elde edebilmek için daha uzun süreçte ve sistemli bir şekilde bilgi haritalarının nasıl kullanıldığının öğretimi yapıldıktan sonra kullanılabilir.

-Sözcük dağarcığındaki bilgi eksikliğinin giderilmesinde yardımcı olarak öğretim materyallerinde ve ders kitaplarında bilgi haritalarına yer verilebilir.

-Kelime öğretiminin daha sağlıklı yapılabileceği uygun sayıda öğrenciyle örnekleri artırarak daha uzun süreli öğretim yapılabilir.

-Yabancı dil ve ana dil sözcükleri arasında bağlayıcı unsur olan bilgi haritaları etkililiğini tam olarak keşfetmek için devam çalışmaları yapılabilir.

Kaynakça

- Alqahtani, M. (2015). The Importance of Vocabulary In Language Learning And How To Be Taught, *International Journal of Teaching and Education*, 3(3): 21-34.
- Altıkulaçoğlu, S. (2010). Yabancı Dil Sınıflarında Eşdizimli Sözcük Öğretimi ve Anadilinin Rolü, *Dil Dergisi*, 148: 37-52.
- Bahr, G. S. & Dansereau, D. F. (2001). Bilingual Knowledge Maps (BiK-maps) in Second Language Vocabulary Learning. *Journal of Experimental Education*, 70(1): 5-24.
- Bahr, G. S. & Dansereau, D. F. (2004). Bilingual Knowledge (Bik-) Maps: Study Strategy Effects. Concept Maps: Theory, Methodology, Technology Proc. of the First Int. Conference on Concept Mapping, Pamplona, Spain.
- Bahr, G. S. & Dansereau, D. F. (2005). Bilingual knowledge map (bik maps) as a presentation format: delayed recall and training effects. *The Journal of Experimental Education*, 73(2): 101-118.
- Ellis, R. (2001). *Second Language Acquisition*. Oxford, England: Oxford University Press, Sixth Impression, 3.
- Genç, B. (2004). New Trends In Teaching And Learning Vocabulary. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2): 117-126.
- Görgeç, İ. (2001). Metni Anlama Tekniğinde "Bilgi Haritaları". *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Güz, Sayı 6.
- Hatch, E. & Brown, C. (1995). *Vocabulary, Semantics, and Language Education*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Lambiotte, J. G. & Dansereau, D. F. (1992). Effect of Knowledge Maps and on Prior Knowledge on Recal of Science Lecture Content. *Journal of Experimental Education*, 60(3): 189-201.
- McGagg, E. C. & Dansereau, D. F. (1991). A Convergent Paradigm for Examining Knowledge Mapping as a Learning Strategy. *Journal of Educational Research*, LXXXIV: 317-324.
- Nation, P. (2001). *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- O'Donnell A. M. (1994). *Learning from Knowledge Maps: The Effects of Map Orientation*. Contemporary Educational Psychology, 19(1): 33-44.
- O'Donnell, A. M., Dansereau, D. F. & Hall, R. H. (2002). Knowledge Maps as Scaffolds for Cognitive Processing. *Educational Psychology Review*, 14(1): 71-86.
- Özguven, İ. E. (2004). *Psikolojik Testler PDREM Yayınları*. Ankara: Sistem Ofset.
- Yağcı, E., Katrancı, M., Erdoğan, Ö. & Uygun, M. (2012). Sınıf Öğretmenlerinin Kelime Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Kullandıkları Yöntem-Teknikler. *International Journal of Curriculum and Instructional Studies*, 2(4) : 1-12.

Extended English Abstract

Words has an important part in learning a language. Because each unit in a language consists of words. A student who is learning a foreign language cannot communicate without words, it doesn't matter how much he knows about grammar or how good is his/ her pronunciation (Genç, 2004: 117). Second language learning is a way of learning a language separate from mother tongue (Ellis, 2001). It can be said that second language learning is a fully conscious process. Learning the grammar and vocabulary structure of their language after undergoing the process of obtaining the person's native language is very difficult. To overcome the problem of learning a second language, language learning has been continued in various ways and strategies. For speaking a language right, writing right and understanding right what you are listening or reading, it can be said that it is important to be an active user of the words in that language. As a result, it is believed that importance should be attached to the vocabulary teaching in foreign language lessons (Altıkulaçoğlu, 2010). In second language or foreign language teaching, the important role of vocabulary have attracted attention of relevant theorists and researchers in this field recently. Therefore; various approaches , techniques , and applications have been applied in the field of vocabulary learning(Hatch ve Brown, 1995). Vocabulary learning strategy is part of language learning strategies(Nation, 2001).

When it is considered that the shortage of vocabulary is one of the biggest problems faced by a person learning a language, the road to effective language learning is through to compensate for this deficiency. The recognition of the importance of teaching vocabulary today and that classic memorization methods aren't good enough has initiated studies along with the vocabulary teaching. In the process of teaching and learning in schools, a large part of learning tools are based on verbal ways. Therefore, it is considered that desired objectives should be not only verbal but also visualized representations.

Knowledge map is representation of verbal knowledge in a text and the relations among the pieces of knowledge schematically. Knowledge mapping is one of the map translation techniques constructed as two dimensional in order to understand the information in the text(O'Donnel, 1994). In a knowledge map, knowledge in the text is represented as in the form of node - link- node assemblies. In a knowledge map, basic concepts related to the main idea of a text, sub-concepts related to the main concept and important information (features, definitions, types, samples) concerning all these concepts are presented within geometrical figures of different shapes and sizes which are called "node" (Lambiotte ve Dansereau, 1992).

The present study aims to investigate the effects of the use of knowledge maps which bring a new perspective on teaching vocabulary on student's level of learning and retention in second language vocabulary. For this purpose, the research is to answer the following two questions: What are the effects of the use of knowledge maps on student's level of learning vocabulary in second language? What are the effects of the use of knowledge maps on student's level of retention of vocabulary? In light of the findings, it is aimed to show a different path to teachers in effective vocabulary instruction by presenting several recommendations.

Even if it is clear how important to learn vocabulary in foreign language, for many years this issue has almost never been addressed in-service programs related to this area. While the importance is given to teaching grammar, learning the words that make up the actual basic structure of the language with traditional teaching methods is thought to be sufficient. However, vocabulary learning strategies that go beyond memorization are thought both to facilitate vocabulary acquisition and to improve memory by adapting contents suitable for students. The effects of the use of knowledge maps which is thought to serve this purpose as a different teaching technique especially in vocabulary teaching are investigated and according to the obtained results, various suggestions were made to foreign language teachers. Participants consist 52 7th grade students in Primary School. In this study, vocabulary test (pre-test) was administered to experimental and control groups as a means of data collection tool to determine their balances related to word knowledge. In the study, word instruction was performed by using knowledge maps in the experimental group and listing technique in control group. At the end of the experimental procedure, both groups were applied vocabulary test as post-test (the same as pre-test). After two weeks time, the same tests were applied as retention tests. According to the obtained results, there is a significant difference between the learning and retention levels of control and experimental groups using listing method and knowledge maps.